

Список використаних джерел:

1. Жиленко К.М., Яровенко Т.С., Ставицька А.В., Самойленко А.О. Основні аспекти сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Дніпро. 2023. 206 с.
3. Редько В.Є. Синяк А., Корпоративна соціальна відповідальність «Booking Holding». *Туризм та креативні індустрії: сучасні виклики*: зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. конф., 28 квіт. 2023 р. Дніпро: Біла К. О., 2023. 212 с.
4. Сливенко В., Журавель Д. Причини виникнення комунікативних проблем в сфері гостинності. *Туризм та креативні індустрії: сучасні виклики*: зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. конф., 28 квіт. 2023 р. Дніпро: Біла К.О., 2023. С. 190–192.

Чернобай В. А., канд. екон. наук Редько В. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**НАПРЯМИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

Екологічний туризм визнаний сучасним трендом на світовому ринку, що репрезентує його значний потенціал для сталого розвитку туризму України, інтегруючи збереження унікальних природних ресурсів і культурної спадщини з активізацією економічного зростання та підвищенням рівня добробуту локальних громад. В умовах сучасних геополітичних та екологічних викликів, зокрема дій та наслідків військової агресії, екологічних загроз та нагальної потреби у повоєнному відновленні, стратегічне спрямування розвитку екологічного туризму набуває особливої значущості як дієвого інструменту ревіталізації економіки, зміцнення національної ідентичності та забезпечення довготривалої стійкості регіонального розвитку. Попри наявність суттєвого природно-рекреаційного потенціалу, ефективна реалізація можливостей екологічного туризму в Україні лімітується низкою системних проблем, серед яких слід виокремити недостатнє інституційне забезпечення, фрагментарність нормативно-правової бази, обмежені обсяги інвестицій у розбудову сталої інфраструктури, недостатній рівень екологічної свідомості як серед рекреантів, так і серед суб'єктів туристичного підприємництва, а також неповна відповідність якісних характеристик та асортименту туристичних послуг існуючим потребам ринку.

Обґрунтування пріоритетних стратегічних напрямів розвитку екологічного туризму в Україні, спроможних забезпечити його якісну еволюцію, стало метою цієї роботи. Ключовими стратегічними напрямами розвитку екологічного туризму в Україні визначено [1; 2]:

Розвиток екологічного туризму потребує формування відповідної ефективної законодавчої бази, що регулює діяльність у цій сфері, визначає стандарти екологічної безпеки та якості послуг, а також стимулює інвестиції та забезпечує збереження природно-заповідного фонду країни. Важливим є також створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу, який займається екотуризмом, а також посилення координації між державними установами. Кроком у цьому напрямі можна назвати проєкт Закону України «Про території Смарагдової мережі», зміст якого спрямований на охорону природних територій та імплементацію європейських стандартів екологічного туризму.

Розвиток сталої інфраструктури та матеріально-технічної бази вимагає значних інвестиційних ресурсів у створення та модернізацію екологічно орієнтованої інфраструктури: облаштування екологічних стежок, візит-центрів, інформаційних пунктів, стоянок, екологічних кемпінгів та інших об'єктів, які відповідають принципам енергоефективності та мінімального впливу на природу. Важливим аспектом є покращення транспортної доступності до відповідних природоохоронних територій. Наприклад, Карпатський біосферний заповідник уже має розвинену мережу екомаршрутів та туристичних візит-центрів, які сприяють досить комфортному та екологічно відповідальному відпочинку.

Для залучення аудиторії необхідно розвивати різноманітні підвиди екотуризму, такі як орнітологічний, геологічний, ботанічний, спелеотуризм тощо. Крім того, важливо інтегрувати культурну спадщину та місцеві традиції в екотуристичні маршрути. Так, Регіональний ландшафтний парк «Тилігульський» пропонує маршрути для спостереження за птахами, екскурсії природними стежками та можливість ознайомитися з унікальною флорою та фауною Центральної України.

Активізація маркетингу та просування екологічного туризму включає розробку та реалізацію ефективних маркетингових стратегій на внутрішньому та міжнародному рівнях, спрямованих на формування привабливого іміджу України як дестинації для екологічно відповідальних туристів. Так, проєкт

«Мандруй Україною» від Державного агентства розвитку туризму активно просуває екотуристичні напрямки через соціальні мережі та міжнародні заходи і служить мережею знань для туристів [3].

Важливо залучати місцеве населення до розвитку екотуризму, підтримувати екологічні ініціативи та забезпечувати справедливий розподіл економічних вигід. Координація між державними органами, туристичним бізнесом, науковими установами та громадами сприятиме сталому розвитку галузі. У Шацькому національному природному парку діє низка місцевих екопроектів, зокрема ініціативи з розвитку зелених садиб і кооперативів з надання туристичних послуг. Їх успішний досвід може стати поштовхом для інших громад в різних областях.

Посилення екологічної освіти та підвищення свідомості, що включає впровадження освітніх програм та інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення рівня екологічної культури туристів, місцевих жителів та працівників туристичної галузі. Важливим є формування відповідального ставлення до природної спадщини, популяризація принципів екологічно відповідальної поведінки під час подорожей та підтримка громадських ініціатив, спрямованих на збереження біорізноманіття та охорону навколишнього природного середовища.

Реалізація окреслених стратегічних напрямів є визначальним чинником для забезпечення сталого розвитку екологічного туризму в Україні, збереження її унікального природного та культурного надбання, підвищення конкурентоздатності туристичної індустрії, сприяння відновленню економіки постраждалих регіонів та загальному соціально-економічному прогресу країни в умовах сучасних глобальних викликів та на шляху до сталого майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Табенська О., Прилуцький А. Проблеми та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-37>.
2. Stukalo N. V. et al. Fostering Sustainable Tourism in Global Economy. *Revista ESPACIOS*. 2018. Т. 39. № 42. URL: <https://surl.li/cukski>.
3. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ). Офіційний веб-сайт. URL: <https://surl.li/psngqw>.